

7. Недостатньо розвинута інфраструктура бізнесу. Відсутність потужної страхової компанії, яка б покривала комерційні ризики під час реалізації особливо масштабних інвестиційних проектів; обмеженість довготривалих і недорогих банківських ресурсів; відсутність швидкісного транспортного сполучення з промисловими та сировинними центрами.

Наявні проблеми потрібно вирішувати якнайшвидше. Адже надходження іноземних інвестицій необхідне для виходу з сучасної економічної кризи, подолання спаду виробництва та для покращання життя українців.

1. Бутко А.Д., Шестюк О.Л. Вплив нормативно-правового забезпечення на інвестиційну привабливість підприємств// *Фінанси України* . – 2004. – № 4.
2. Денисенко М.П. *Основи інвестиційної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.* – К.: Алеута, 2003.
3. Фомін С. Чи потрібні нам іноземні інвестиції? // *Політика і час.* – 2001. – № 3.

Г.В. Чудийович

студент гр. ОА-24.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Вербицька Г.Л.

НЕПРЯМИЙ ВПЛИВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА КАПІТАЛОВКЛАДЕННЯ

На процес капіталовкладення великий вплив мають непрямі інвестиції. Приплив іноземних інвестицій може істотно впливати на інвестиційні можливості національних компаній. Якщо іноземні інвестиції "виштовхують" інвестиції місцевих фірм, збільшення капіталовкладень філіалів транснаціональних фірм, наприклад на 1 дол., фактично означатиме збільшення валових внутрішніх інвестицій менш ніж на 1 дол. Теоретично можливою є ситуація, коли внаслідок такого впливу ТНК кожний новий долар їхніх інвестицій навіть зменшує фонд нагромадження країни, що приймає. Витіснення може відбуватися на фінансових чи на товарних ринках.

Якщо іноземні філії фінансують свої операції з місцевих джерел в умовах нестачі фінансових ресурсів, це може викликати підвищення

процентних ставок, що ускладнить або унеможливить запозичення місцевих компаній [3].

Але якщо замість цього ТНК фінансували б свої операції із закордонних джерел, загальні інвестиції країни, що приймає, могли б перевищити величину внутрішніх капіталовкладень, що не були зроблені внаслідок високих процентних ставок. Отже, ця величина потенційно відображає обсяг "витіснених" внутрішніх інвестицій.

Фінансування операцій ТНК із місцевих джерел також суперечливо позначається на процесі капіталоутворення. Використання національних ресурсів іноземними підприємствами зменшує фінансову базу для розвитку місцевого підприємництва. Хоч використання цих активів у ТНК більш ефективне, тобто прибутковіше, ніж у місцевих, частина їх у подальшому вилучається з національного відтворення. Деякі дослідники навіть вважають, що надання місцевих кредитів філіалам ТНК рівнозначне вивезенню капіталу з країн, що приймають. Інколи залучення місцевого капіталу до фінансування проектів ТНК є наслідком політики країн, що приймають інвестиції, зокрема їхніх акцентів на обов'язковій участі місцевих підприємців у спільних підприємствах. У деяких країнах встановлені обмеження на обсяг залучених ТНК ресурсів з місцевого ринку капіталу [1].

Витіснення на товарних ринках відбувається внаслідок конкуренції іноземних та національних фірм у певній галузі. Якщо така конкуренція змушує місцеві фірми залишити інвестиційні проекти і "вийти" з певної галузі для наступних інвестицій в інший сектор економіки, ефекту "витіснення" з точки зору всієї національної економіки фактично не відбувається і валові внутрішні інвестиції не зменшуються. Це стосується також ситуації, коли національна компанія під впливом зростання конкуренції підвищує свою ефективність та прибутковість. Разом з тим в інших випадках таке витіснення місцевих фірм з ринку, їх розорення, банкрутство може супроводжуватися депресивним впливом на капіталоутворення. Така ситуація можлива, якщо іноземна фірма домінує на ринку або внаслідок своїх конкурентних переваг володіє основними ресурсами (сировина, дефіцитна робоча сила тощо) [2].

Поставляючи інвестиційні товари, надаючи науково-технічні, управлінські послуги, ТНК позитивно впливають на процес перетворення грошового нагромадження на реальне й ефективність останнього. Враховуючи практику операцій ТНК, вони долають "бар'єри входження"

країни, що приймає, лише тому, що можуть організувати ефективніше виробництво на основі специфічних фірмових активів і/або економії внаслідок інтерналізації ринкових зв'язків. Справді, іноземні підприємства значно технологічно- і капіталомісткіші й продуктивність праці (в середньому) тут вища, ніж у місцевих фірм. Тому їх присутність підвищує середню галузеву продуктивність праці країни, що приймає.

Якщо говорити узагальнено, то очевидно, що, інтегруючи економіку країни, що приймає, у світовий економічний простір, залучаючи її до глобальної конкуренції, ТНК тим самим сприяють формуванню ринкових механізмів підвищення ефективності економіки й допомагають країні швидше сприймати імпульси трансформації світових продуктивних сил та адаптуватися до вимог сучасної технологічної революції. Останнє особливо важливо для динамізації економічного зростання [4].

1. Крупка Я. Д., Литвин Г. М. *Інвестиційний бізнес-план*. – К., 1997. – 150 с.
2. Щукін Б.М. *Інвестиційна діяльність*. – К.: МАУП, 1998. – 240 с.
3. Федоренко В.Г., Гойко А.Я. *Інвестознавство*. – К.: МАУП, 2000. – 340 с.
4. Шпек Р. *Іноземні інвестиції в Україні // Урядовий кур'єр*. – 1996. – № 62. – 2 квіт. – С. 5.